

Skjutningar.

”Så har Malmö lyckats få ner våldsbrottsligheten”

Under de senaste tre åren har Malmö haft 26 dödsskjutningar. Men efter att polisen börjat sätta hårt mot hårt med ett effektivt spaningsarbete, punktmarkering av tongivande kriminella, samverkan med andra myndigheter och en satsning på avhopparverksamheten har våldet med skjutvapen minskat betydligt, skriver kriminolog **Ardavan Khoshnood**.

DN.
DEBATT
20190705

Sex månader av 2019 har passerat och landets tredje största stad, Malmö, har enbart haft två dödsskjutningar. Även vad gäller skottskadade är antalet individer rekordfå.

Sverige har ända sedan 2000-talets början skakats av massiva skottlossningar runt om i landet. En nyligen publicerad studie konstaterar att Sverige har högst andel 15–29-åringar i Västeuropa som mördats med ett skjutvapen. Ytterligare en svensk studie fastställer att skjutningar och dödsskjutningar har stigit rejält i landet. Under år 2017 och 2018 stod dödsskjutningar för hela 38,1 procent respektive 41,7 procent av det totala dödliga våldet; höga siffror relaterad till Sveriges modesta befolkning.

Landets tre största städer, Stockholm, Göteborg och Malmö, har varit hårdast drabbade. Med hänsyn till populationen har Malmö haft det mycket tufft. Under de senaste tre åren har staden haft 26 dödsskjutningar. Under de första sex månaderna 2019 har staden enbart bevittnat två dödsskjutningar, vilket kan jämföras med 3, 6 och 6 dödsskjutningar under samma tid åren 2016, 2017 och 2018.

Trots att Malmös framgång mot skjutningar i staden behöver studeras närmare och i betydligt större detalj, pekar det mesta på att åtminstone en del av Malmös framgång ligger i att man satt hårt mot hårt.

Malmöpolisen har satsat stort på att ta itu med det skjutvapenrelaterade våldet i staden, och bedriver numera ett offensivt polisarbete som haft effekt. Trots att staden under 2018 bevittnade hela tolv dödsskjutningar, minskade samtidigt antalet skjutningar med hela 45 procent i jämförelse med 2017. Siffrorna för 2019 visar en ännu större minskning. Utan tvekan handlar dessa framgångar om ett offensivt polisarbete. Malmöpolisen har flertalet av de mest tongivande kriminella häktade för diverse brott, och flera gangstermord har lösts eller gått till åtal. Det offensiva arbetet handlar vidare om ett mer effektivt spaningsarbete, tydligare punktmarkering av tongivande kriminella, produktiv samverkan med andra myndigheter och en viktig satsning på avhopparverksamheten.

Malmöpolisens arbete kulminerade under oktober 2018 i projektet ”Sluta skjut” som finns enbart i Malmö. Pro-

Under de första sex månaderna 2019 har Malmö enbart bevittnat två dödsskjutningar, vilket kan jämföras med 3, 6 och 6 dödsskjutningar under samma tid åren 2016, 2017 och 2018, skriver artikelförfattaren.

Foto: Johan Nilsson/TT

jektet bygger på den kriminologiska teorin Group violence intervention och fokuserar på ett offensivt polisarbete och direkt dialog med de kriminella. Hittills har två möten hållits mellan polisen och stadens mest tongivande kriminella. De har fått information om att minsta skottlossning kommer att leda till att polisen fullt ut fokuserar på den kriminella och dennes kompanjoner. Med andra ord så handlar projektet om att sätta hårt mot hårt och visa var skåpet ska stå. Samtidigt ges möjlighet till hjälp och stöd.

Även på en nationell nivå har Malmöpolisen fått stöd. En ny vapenlag implementerades den 1 januari 2018 som ökade minimistraffet för grovt vapenbrott vilket ger åklagarmyndigheten möjlighet till obligatorisk häktning. Siffror från Nationella operativa avdelningen, Noa, konstaterar att antalet häktade under 2018 ökade med mer än 400 procent i jämförelse med 2017. Vilken effekt lagen har haft på antalet skottlossningar vet vi inte än, men det är ingen tvekan om att en sådan ökning av häktade för grovt vapenbrott dels bidrar till att en hel del vapen konfiskeras, dels att kriminella försvinner ifrån våra gator och torg.

Trots att det är för tidigt att dra några säkra slutsatser är det knappast enbart en tillfällighet att både Malmöpolisens

satser mot både personer och områden som bedöms som problematiska.

● **Förbjudna zoner borde införas.** Polismyndigheten och domstolar borde ha möjlighet att förbjuda vissa individer att vistas i specifika zoner/områden. På detta sätt kan polisen på ett betydligt effektivare sätt störa den kriminella verksamheten.

● **Regeringen borde tillsätta en utredning om huruvida en lagstiftning gällande brottsprovokation ska instiftas.** Med hjälp av en sådan lagstiftning kan polisen rikta in sig på de mest tongivande grova kriminella i samhället och försöka gilla fallor för dem, för att på så sätt kunna plocka bort dem från samhället.

Trots uppmuntrande siffror från Malmö har staden, och även andra storstäder i Sverige, fortsatta problem vad gäller det skjutvapenrelaterade våldet. Förutom det skakas städerna även av explosionsrelaterat våld och då främst handgranatsattacker. Under de senaste sex månaderna har Malmö bevittnat ett stort antal explosioner riktade mot byggnader och fasader. Trots att detta är högst bekymmersamt kan det vara ett tecken på att polisen faktiskt gör ett bra jobb. Det kan vara så att risken för att åka dit med ett skjutvapen är så pass hög i dag att det är betydligt enklare att ändra modus operandi till sprängningar som är enklare att utföra. Dessa attacker utförs nästan uteslutande under natten när stadens beredskap är som lägst och risken för att upptäckas är låg. Gärningsmannen kan enkelt placera det explosiva ämnet och komma en bit ifrån platsen när explosionen äger rum och således minska risken för att gripas. Efter dådet behöver han inte ha något skjutvapen på sig som han måste göra sig av med och således utsätta sig för risk.

Inget tyder på att den grova våldsbrottsligheten i Sverige är på väg att minska. De positiva siffror som ses från Malmö visar på vikten av ett offensivt arbete mot våldsbrottsligheten. Trots ett utbrett motstånd hos många kriminologer och andra forskare mot att erkänna den effekt som principen om att ”sätta hårt mot hårt” kan ha, har vi tydliga tecken från Malmö på att det har haft en positiv effekt på den utbredda grova våldsbrottsligheten i staden.

Ardavan Khoshnood, kriminolog, Institutionen för kriminologi, Malmö universitet

Repliker.
DN.se/debatt

”Länder med kraftig befolkningsökning måste påminnas om sitt ansvar”

Slutreplik från Lars Arvid Boisen, Lars-Göran Engfeldt, Börje Eriksson, Lars M Nilsson, Karl-Erik Norrman, Erik Solbu, Carl Wahren (19/6).

”Dagens regler är avsedda att tvinga människor att arbeta”

KG Scherman svarar fyra forskare (2/7).

”Våga bygga annat än hyresrätt och bostadsrätt”

Eva Nordström, SKB, Jonas Häggqvist, Colive, och Yves Chantereau, Equality Living svarar företrädare för bostadsföretaget Veidekke (1/7).